

Managementsamenvatting De Schijf van herstel

1. Inleiding

In oktober 2018 is door Stichting Surplus in nauwe samenwerking met Mediant, Gemeente Enschede, Stadsbank Oost Nederland en woningbouwvereniging Ons Huis een gezamenlijke subsidieaanvraag gedaan bij ZonMw: "Via integrale ondersteuning naar herstel van mensen met verward gedrag". Deze aanvraag is half december 2018 gehonoreerd. Boven genoemde partijen hebben zich samen verbonden aan het verbeteren van de aanpak van personen met verward gedrag. Deze samenvatting is een verkorte weergave van de projectaanvraag. Daarnaast is ook samenwerking met partijen in de tweede schil zoals o.a. Menzis, Politie, Saxion, Humanitas, Tactus en Domijn.

Verward gedrag is regelmatig (in ongeveer 35% van de situaties) een gevolg van een psychiatrische stoornis. Maar nog vaker is er een andere oorzaak van verwarring, of is er sprake van een combinatie van oorzaken. Dit kan gaan om verslaving, een verstandelijke beperking of gedragsproblematiek. In de huidige aanpak ligt de focus onvoldoende op herstel. Het ontbreekt regionaal aan duidelijkheid wie het mandaat heeft om te doen wat nodig is, de financiële ruimte en de samenwerking om oplossingen op maat te kunnen maken ontbreekt. Met name de herstelgerichte aanpak en de multidisciplinaire samenwerking over de 'schotten' kan en moet verbeterd worden. Slechts zeer sporadisch wordt gewerkt in de combinatie cliënt, naastbetrokkenen, ervaringswerkers, familie ervaringswerkers en andere professionals. Bij de huidige benadering van cliënten krijgen herstel en regie onvoldoende aandacht.

2. Aanleiding en context

Stichting Surplus heeft initiatief genomen om een nieuwe aanpak te gaan ontwikkelen voor de aanpak van personen met verward gedrag. Deze nieuwe aanpak moet worden ontwikkeld op basis van het model: De schijf van herstel zoals deze is beschreven in de ZonMw aanvraag; "Via integrale ondersteuning naar herstel van mensen met verward gedrag". De aanpak wordt uitgevoerd door een team van casus regisseurs, aangevuld met een professioneel ervaringsdeskundige, familie ervaringsdeskundige, projectleider en adviseur. In samenwerking met kernpartners van Gemeente Enschede, Bureau Herstel, Mediant, woningbouwvereniging Ons Huis, Stadsbank Oost Nederland en partners uit de tweede schil zoals Politie, Menzis en het Veiligheidshuis Twente zal gewerkt worden aan de ontwikkeling van een keten overstijgende aanpak gericht op herstel. Uiteindelijk is het doel

om de begeleiding aanpak “De schijf van herstel” aan te bieden aan 40 personen behorend tot de doelgroep. Daarnaast is het de ambitie om de nieuwe aanpak organisatie breed in te voeren.

De Centrale vraag:

Wat zijn de noodzakelijke randvoorwaarden die nodig zijn om te komen tot een succesvolle aanpak en implementatie van het project; “Via integrale ondersteuning naar herstel van mensen met verward gedrag

3. Doelgroep

Doelgroep: Personen met Verward Gedrag categorie II en III. woonachtig in Twente. Meer in het bijzonder gaat het hier om individuen die meermaals bij incidenten betrokken zijn geweest (“de harde kern”). De doelgroep kampt met zeer langdurige multiproblematiek, die vaak van generatie op generatie overslaat. Er is sprake van psychische kwetsbaarheid en veelal ook verslavingsproblematiek. Deze problematiek gaat vaak gepaard met overlast in de omgeving en agressief gedrag

4. Project doel

Een in de praktijk bewezen, duurzaam inzetbare, innovatieve, overdraagbare, herstel ondersteunende aanpak welke is gebaseerd op een intensieve samenwerking tussen cliënt, omgeving, regionale organisaties en ervaringsdeskundigen welke leidt tot een significante kostenreductie en een verhoogd welbevinden bij de doelgroep en naastbetrokkenen.

De vijf samenwerkende partners hebben allen “baat” bij het gezamenlijk realiseren van dit project, immers:

Stichting Surplus kan in kortere tijd meer mensen beter helpen bij hun herstel;

De gemeente Enschede krijgt meer mogelijkheden voor een passende integrale ondersteuning voor kwetsbare inwoners;

Stadsbank Oost Nederland zal een doelgroep die ze tot nu toe moeilijk kunnen ondersteunen beter (blijvend) kunnen verlossen van hun schuldenproblematiek;

R.K. Woningstichting "Ons Huis" zal minder bewoners hebben welke overlast gevend gedrag vertonen als resultaat van de betere en meer persoonsgerichte aanpak;

Mediant, Bureau Herstel zal meer mogelijkheden krijgen voor de doorstroom van cliënten die nu weinig perspectief hebben buiten de organisatie en zij zullen hun kennis en ervaring rond ervaringsdeskundigheid en familie ervaringsdeskundigheid ook buiten de organisatie kunnen delen en inzetten.

5. Projectresultaten

1. Een “geformaliseerd” samenwerkingsverband van 5 regionale partijen dat ervoor zorgt dat de toeleiding en begeleiding van “de harde kern” van Personen met Verward gedrag in de Regio Twente op basis van het model de “Schijf van Herstel, blijvend is geborgd;
2. Een uitgevoerd pilotproject waarbij: -in een periode van twee jaar 40 personen behorend tot de doelgroep zijn ingestroomd en een bij de aanpak behorend traject hebben doorlopen, -in een periode van twee jaar 20 personen behorend de doelgroep zijn ingestroomd op een bij het project horende woonlocatie en waarvan er 15 na het doorlopen van aangeboden hersteltraject zijn uitgestroomd naar een reguliere woonomgeving in Twente;
3. Een gekwalificeerd bestand van 6 begeleiders en 2 ervaringsdeskundige en 5 familieleden welke duurzaam in staat zijn om de gekozen aanpak in de praktijk uit te voeren, als resultaat van in eigen huis uitgevoerde opleidings-coaching trajecten (allen);
4. Een methodiek beschrijving (inclusief kosten baten analyse) welke anderen in staat stelt deze evidence based aanpak over te nemen;
5. Nederland breed zijn 200 besluitvormers/politici/ervaringsdeskundigen dusdanig geïnformeerd over de ins en outs van de ontwikkelde aanpak dat zij in staat zijn om de invoering van de methodiek/aanpak in hun eigen regio op te pakken/te faciliteren.

6. De Schijf van herstel

Hieronder wordt verduidelijkt wat wordt verstaan onder “de schijf van herstel” en de implementatie daarvan in het pilotproject.

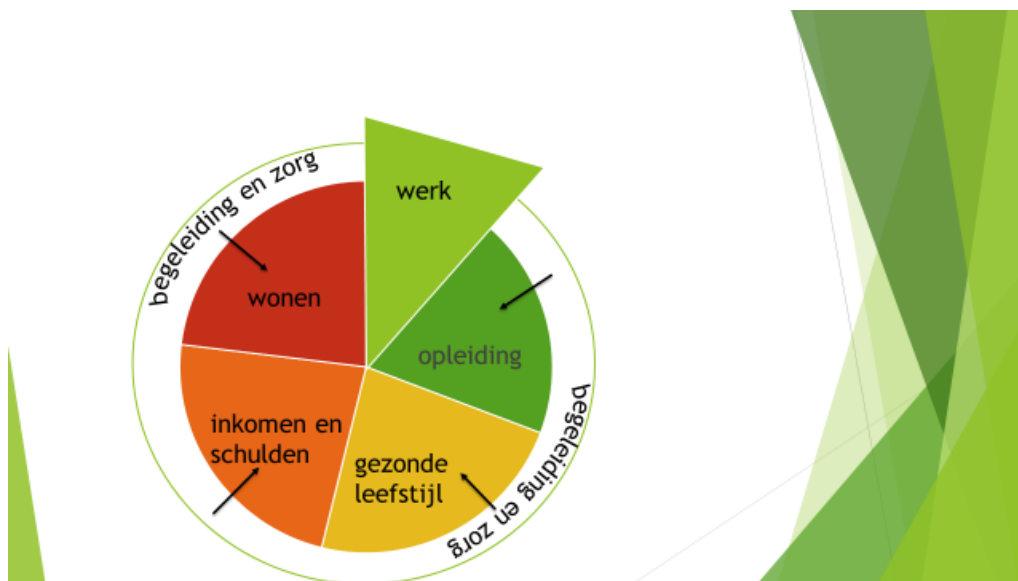
Kern van onze herstel ondersteunende aanpak is de overtuiging en ervaring dat mensen met verward gedrag pas in staat zijn tot sociaal, persoonlijk en maatschappelijk herstel en vooruitgang als we aansluiten bij wie zij zijn en kunnen worden en hun bestaanszekerheid is gegarandeerd met:

- Een stabiele woonomgeving;
- Voldoende inkomen om vaste lasten te betalen, zonder schulden;
- Het uitvoeren van werk om zinvol bezig te zijn en een nuttige bijdrage te leveren aan de samenleving;
- Betekenisvolle relaties en rollen in hun leven hebben;

- Het erbij betrekken van familie, naastbetrokkenen én professionele ondersteuning en begeleiding o.a. door ervaringswerkers en familie ervaringsdeskundigen die ervaringen kunnen duiden en ondersteunen;
- Een meer gezonde leefstijl;
- Opleiding en training ter ondersteuning van de eigen wensen en mogelijkheden als voorwaarde voor een meer stabiele toekomst, waaronder op herstel gerichte training zoals ‘herstellen doe je zelf’ maar ook individuele trainingen die aansluiten bij eigen wensen en behoeften. Het actief verkleinen van de ervaren maatschappelijke afstand en werken aan een hernieuwd perspectief wordt daarmee beter mogelijk. Voor een aantal mensen kan een traject als ervaringsdeskundige of familie ervaringsdeskundige leiden tot een passend perspectief en kan aansluiting gevonden worden bij regionale initiatieven die deze trajecten ondersteunen.

Samengevat in de **“Schijf van herstel”**

Het is een schijf omdat elke onderdeel eigenlijk een variabele is. Het geeft ons zicht op het geheel en de situatie van de deelnemers. Wat heeft de cliënt nodig om te komen tot herstel? In welke mate ervaart hij/zij op een leefgebied een probleem of tekort en wat moet dan worden aangevuld? De visie en inbreng van de deelnemer komen hierbij dus voluit tot hun recht. Samen met de deelnemer en begeleid door een casus regisseur (zie bijlage) en een professioneel ervaringsdeskundige, die zich vooral richt op het herstelperspectief, en andere professionals wordt deze schijf “ingevuld”. Samen wordt vervolgens een plan van aanpak (PvA) opgesteld. In de nieuwe manier van werken willen we één professional de regie en eindverantwoordelijkheid geven voor de casusregie en werken vanuit één integraal budget met mandaat, voor een groep van 40 mensen uit Enschede (en omliggende gemeenten). Uiteindelijk moet dat voor de mensen betere ondersteuning opleveren met dezelfde

financiële middelen. Ook worden de familieleden en goede vrienden intensiever bij de ondersteuning betrokken, zodat een gezamenlijk herstelplan kan worden opgesteld. Op deze manier geven we de transformatie in de inclusieve stad verder vorm.

7. Aanpak

Om het gedeelde eigenaarschap voor de nieuwe manier van werken in samenhang met onze projectpartners te ontwikkelen maken we maximaal gebruik van de aanwezige kennis en ervaring van alle betrokkenen in combinatie met het toevoegen van nieuwe elementen. Dit vraagt om een gefaseerd en gelaagd ontwikkelingstraject waarbij ruimte is voor eigen inbreng, reflectie en samen leren en ontwikkelen. Het proces van de Schijf van herstel doorlopen en eigen maken, is onderdeel van de nieuwe aanpak. De casusregisseur vervult in deze aanpak een centrale rol. Op die manier maken we maximaal gebruik van de aanwezige kennis en ervaring en ontstaat ruimte voor ontwikkeling, samen leren (en fouten maken) en een nieuwe methodiek die breed gedragen en uitgevoerd wordt. Het team met casusregisseurs moet breder worden samengesteld dan alleen met professionals van Surplus en de ervaringswerker en familie ervaringswerker. Het is gewenst/noodzakelijk hier anderen uit het kernteam aan toe te voegen zodat de verbinding met de kernpartijen geborgd is. Ook zal de aanpak vanaf het begin gedragen moeten zijn binnen de organisaties op operationeel, tactisch en strategisch niveau.

De aanpak is gericht op duidelijkheid over het doel, nut en noodzaak van een veranderende werkwijze waarbij vanuit een waarderend perspectief gebruik wordt gemaakt van de aanwezige kennis en ervaring. Dit vraagt van alle betrokkenen inzet en commitment op proces en inhoud. In de besluitvorming betekent dit ook een kanteling. Om gedeeld eigenaarschap te ontwikkelen voor de Schijf van herstel, gaan we samen met alle betrokkenen een proces in, om hieraan vorm te geven. Dit resulteert in een gemeenschappelijk gedragen plan van aanpak. Op deze manier ontstaat een congruent proces waarbij de uitgangspunten voor de Schijf van herstel, waarbij samen met cliënt en omgeving een plan gemaakt wordt voor cliënt en omgeving overeenkomen met de ontwikkeling van de methodiek. Wanneer de eerste contouren van de methodiek in combinatie met de processtappen staan en beschreven zijn is het eerste team ingewerkt is de methode "De schijf van Herstel". Daarna kunnen andere teams met hun proces aan de gang om zich de methode eigen te maken. Zij maken dus allemaal zelf het proces door om zich in te werken in de nieuwe aanpak.

8. Onderzoek

Binnen de totale groep van 40 deelnemers willen we in de eerste fase van het project (tot december 2019) op basis van BSN-nummer van de deelnemers de gemeentelijke kosten en de kosten van de zorgverzekeraar inzichtelijk maken van onze (eerste) 20 deelnemers. We gaan dus twee financieringsstromen monitoren, de gemeentelijke en die van de zorgverzekeraar Menzis (mits ze daar verzekerd zijn). Voor de kosten van de zorgverzekeraar en de gemeente kijken we naar het totaalbedrag dat voor de groep in 2018 is uitgegeven. Dit is onze financiële nulmeting. Dit gaan we in de tweede fase van het project ook voor de tweede groep van 20 deelnemers doen. Tussentijds

volgen we de uitgaven. Aan het einde van het project gaan we de uitgaven vergelijken met de nulmeting.

Afspraken met de gemeente

Het concept 1 regisseur/budget moet nader uitgewerkt worden in overleg met de gemeente en de kernpartners. Als we alle gemeentelijke uitgaven samenvoegen dan bepaalt uiteindelijk de casus regisseur in overleg met cliënt en omgeving waar het geld aan besteed gaat worden. Ontschotting van financiële stromen enerzijds en uitbreiden van de beslissingsmogelijkheden anderzijds. Om binnen het budget te blijven en tegelijkertijd betere resultaten te boeken, moet de ruimte om te beslissen worden uitgebreid. We moeten van tevoren goed afspreken wat wel en niet door het team mag worden besloten/toegekend, etc. Afspraak is dat wij een aantal casussen aanreiken waarin duidelijk wordt het verschil tussen hoe het nu is en hoe het straks zou moeten gaan worden om de doelstelling waar te kunnen maken.

Afspraken met Menzis

Met Menzis is afgesproken dat er geen herleidbare gegevens worden gedeeld, maar dat we op basis van een totaalbedrag een nulmeting maken en een vergelijking gaan doen aan het einde van de projectperiode.

Voorwaarden om mee te doen:

Voorwaarde voor deelneming aan het project is, dat deelnemers toestemming verlenen om gegevens op te vragen en uit te wisselen (AVG). Ook is het belangrijk dat Menzis onderscheid maakt tussen de kosten voortvloeiend uit de Zorgverzekeringswet en uit de WLZ. De ZVW is voor Menzis interessanter om mee te nemen. Voor de gemeentelijke kosten kijken we naar de WMO, de Participatiewet, Jeugdwet en de Schuldhulpverlening. Bij de samenstelling van de groep is het van belang dat er geen overlap gaat plaatsvinden met "de groep van 100" die reeds door de gemeente/Menzis geselecteerd zijn.

Taakaccent casusregisseur Schijf van herstel | Stichting Surplus

Context

In samenwerking met kernpartners van Gemeente Enschede, Bureau Herstel, Mediant, woningbouwvereniging Ons Huis, Stadsban Oost Nederland en partners uit de tweede schil, zoals Politie, Menzis en het Veiligheidshuis Twente zal gewerkt worden aan de ontwikkeling van een keten overstijgende aanpak gericht op herstel. In het project zal één professional (de casusregisseur) de eindverantwoordelijkheid krijgen voor de casusregie en zal gewerkt gaan worden vanuit één integraal budget. Familieleden en goede vrienden worden ook betrokken bij het maken van het plan en de uitvoering. Deze nieuwe aanpak wordt ontwikkeld op basis van het model: De Schijf van herstel “Via integrale ondersteuning naar herstel van mensen met verward gedrag”. De aanpak wordt in de praktijk ontwikkeld en uitgevoerd door een team van casusregisseurs, aangevuld met een professioneel ervaringsdeskundige, familie-ervaringsdeskundige, projectleider en adviseur. Training, coaching, ontwikkelen en leren in de praktijk is onderdeel van het project. De casusregisseurs zijn ambassadeur van het project en vervullen een rol in het overdragen van kennis en ervaring naar andere betrokkenen.

Algemene kenmerken

De casusregisseur maakt onderdeel uit van een team van casusregisseurs, ervaringsdeskundigen en familieleden welke duurzaam in staat zijn om de gekozen aanpak in de praktijk uit te voeren, als resultaat van in eigen huis uitgevoerde opleidings-coaching trajecten. De rol van casusregisseur is een taakaccent binnen de bestaande functie en kan ook ingezet worden voor cliënten uit de eigen caseload. Voor deze rol zal ook geworven worden binnen de kernpartners van het project.

Doel van de functie

In de nieuwe manier van werken willen we één casusregisseur de regie en eindverantwoordelijkheid geven voor de casusregie en werken vanuit één integraal budget. Deze aanpak zetten we in voor een groep van 40 mensen uit de regio Twente. Uiteindelijk moet dat de mensen betere ondersteuning opleveren. De casusregisseur voert regie over de samenwerking rond cliënt en omgeving en werkt intensief samen met gemeente (procesregie), de ervaringsdeskundigen en andere samenwerkingspartners.

Resultaatgebieden

Toeleiding en begeleiding van “de harde kern” van Personen met Verward gedrag in de Regio Twente op basis van het model de “Schijf van herstel”

- Bouwt aan een netwerk en onderhoudt daarin contacten met onder andere de doelgroep, potentiële doelgroep, GGZ, gemeentelijke instanties, relevante organisaties en vrijwilligers en heeft daarbij vaak een begeleidende en toeleidende rol;
- Inrichten en ontwikkelen van het nieuwe regie systeem: samen met de netwerkpartners (door)ontwikkelen van de werkwijze (primaire proces) rondom casusregie (op cliëntniveau): ontwikkelen, toetsen en verbeteren van de methodiek, training en coaching;

- Bespreekt gesignaleerde wensen, behoeften en problemen van de doelgroep intern en met e projectgroep en formuleert mogelijke oplossingsrichtingen;